



سیلاژ خوراک کامل، راهکاری نوین برای استفاده از پسماندهای مرطوب کشاورزی و صنایع غذایی در تغذیه دام

خوراک می‌شود. جیره کاملاً مخلوط سیلو شده نسبت به جیره سیلو نشده از پایداری هوازی بالاتری برخوردار است.

۶- به هنگام حوادث غیرمترقبه مثل سیل و ... که عملاً دسترسی به نهاده‌های دامی به سختی وجود دارد، امکان امداد رسانی به دامداران از طریق عرضه نهاده به شکل سیلاژ خوراک کامل فراهم خواهد شد.

۷- با توجه به اینکه در شرایط فعلی، ذرت علوفه‌ای در زمان برداشت با رطوبت بالایی برداشت می‌شود و دفع پساب معمولاً یک مشکل رایج دامداران است، تهیه سیلاژ خوراک کامل این امکان را فراهم می‌کند تا میزان ماده خشک سیلاژ افزایش یافته و مشکل پساب نیز تا حد بالایی مرتفع شود.

البته تهیه خوراک کامل مستلزم داشتن هم‌زمان همه اقلام، دستگاه و تاسیسات مورد نیاز و دانش جیره‌نویسی و یا بهره‌گیری از مشاوره یک جیره‌نویس و همچنین نقدینگی لازم است. با استفاده از این روش دامدار دانش تغذیه دام را برای تأمین احتیاجات دام خود به صورت عملی به کار می‌گیرد.

علاوه بر این تهیه خوراک کامل در قالب سیلاژ می‌تواند ضمن فراهم کردن امکان بهره‌مندی از مزایای تغذیه دام با خوراک کامل، سبب کاهش هزینه خوراک در واحدهای کوچک دامپروری شود. تمام نکات فنی از قبیل رطوبت مواد اولیه، فشرده‌سازی و عایق سازی که به هنگام تهیه سیلاژ ذرت مدنظر قرار می‌گیرد، باید در تهیه سیلاژ خوراک کامل نیز مورد توجه قرار گیرد.

یکی از مهمترین چالش‌های نگهداری خوراک به صورت سیلاژ خوراک کامل به‌ویژه زمانی که نگهداری آن به صورت سیلوهای کیسه‌ای باشد، سوراخ شدن کیسه در اثر سهل انگاری یا خسارت جوندگان است.

• جمع‌بندی

سیلاژ خوراک کامل، نگاهی نو به فرایندی از قبیل شناخته شده است که با بهره‌گیری از بقایای کشاورزی و مواد خوراکی متنوع، ضمن حفظ و بهبود کیفیت غذایی، به مدیریت پایدار منابع خوراک دام و کاهش ضایعات کمک می‌کند. این روش، با تولید خوراکی متوازن و پایدار، در تأمین نیازهای تغذیه‌ای دام، کاهش هزینه‌های تولید و حفظ محیط زیست نقش مهمی ایفا می‌کند و می‌تواند به‌ویژه در شرایط خشک‌سالی که کمبود نهاده‌های دامی پایداری صنعت دامپروری را در معرض تهدید قرار می‌دهد، به‌عنوان راهکاری مورد استفاده قرار گیرد.

جیره دام از دو بخش علوفه و کنسانتره تشکیل شده است. شکل معمول مصرف خوراک در جیره دام، به‌ویژه در گاوهای شیری، جیره کاملاً مخلوط است؛ برای تهیه جیره کاملاً مخلوط، بخش کنسانتره‌های جیره که شامل غلات، کنجاله‌ها، برخی از محصولات جانبی صنایع، مواد معدنی و ویتامین‌ها است به بخش علوفه‌ای جیره افزوده شده و پس از ترکیب شدن، به مصرف دام می‌رسد.

سیلاژ به معنای تخمیر بی‌هوازی گیاهان تازه یا مواد خوراکی با رطوبت بالا است که باعث حفظ طولانی‌مدت ارزش غذایی آن‌ها می‌شود. سیلاژ خوراک کامل فراتر از سیلاژ معمولی است و شامل ترکیبی از مواد مختلف مانند علوفه‌ها، تفاله‌ها، پسماندهای کشاورزی و مواد تشکیل دهنده کنسانتره است که به صورت هم‌زمان تخمیر می‌شوند تا امکان تولید جیره‌ای متوازن از نظر انرژی، پروتئین، الیاف و سایر مواد مغذی را فراهم سازد. در سال‌های اخیر سیلو کردن جیره به صورت مخلوط کامل مورد توجه متخصصین تغذیه دام قرار گرفته است.

• مزایای سیلاژ خوراک کامل

استفاده از سیلاژ خوراک کامل دارای مزیت‌های مهمی است که برخی از آن‌ها به شرح ذیل است:

۱- یکی از مهمترین مزیت‌ها به هنگام استفاده از سیلاژ خوراک کامل فراهم شدن امکان استفاده از محصولات جانبی مرطوب کشاورزی و صنایع غذایی مانند تفاله چغندر، تفاله مرکبات، بقایای گوجه‌فرنگی و سایر مواد است. در این روش محصولات جانبی که خوش‌خوراکی کمی دارند و یا در دوره زمانی کوتاهی حجم زیادی از آن‌ها تولید می‌شود و امکان مصرف یک‌باره آن‌ها وجود ندارد، در کوتاه مدت در تغذیه دام مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۲- برخی از بقایای مورد استفاده در تهیه سیلاژ خوراک کامل به‌عنوان معضل زیست محیطی تلقی می‌شوند و استفاده از آن‌ها از دیدگاه زیست محیطی نیز ارزشمند است.

۳- در صورت خریداری این محصول نیاز به کارگر و ماشین آلات کاهش می‌یابد. این روش به‌ویژه در دامداری‌های خرده‌پا که عملاً ممکن است دسترسی یا تهیه تاسیسات و ماشین آلات به راحتی صورت نگیرد، مورد توجه است.

۴- سیلاژ مصرفی در طول دوره مصرف در دامداری ترکیب یکسانی خواهد داشت. ۵- تخمیر کنترل‌شده و کاهش سریع pH باعث جلوگیری از فساد و کاهش ضایعات

